

HARCZY Gábor

Kende I, 116-121

He never
was

KOSSUTH ORVOSA

ROSSZ VILÁG JÁRT Amerikában Cleveland elnöksége idejében. Akkor még nem volt "relif" és az éhes emberek egy darab kenyeret, levest meg kávévet kaptak, ha sorba álltak érte.

Toledóban sem volt külön b a világ sorsa. Bezárt a Front streeti gyár, üresen bámulták a kémények a kis magyar házakra és, a nagy szegénységet megunva, nagy elhatározás érett meg néhány magyar ifjuban. Gondolták, éhen nem halnak meg máshol sem és csatangolás közben talán még munkát is kapnak és a farmer-asszony kosztjának jobb ize lesz mint az ingyenkonyha főztjének.

Utnak indultak hát öten, magyar legények. A második nap már magasán tűzött a nap, de ennivaló még nem akadt. Bandukoltak az országúton és jó abauji magyarsággal, hangosan szidták sorsukat. Épen egy kerítéssel körülvett ház előtt haladtak el, amikor megszólította őket egy sértáló öreg ur. Magyarul szólott hozzájuk és beinvitálta őket házába, ahol jó szívvvel, meleg étellel vendégelte meg a fáradt

embereket. Ott tartotta őket vacsorára, szállást is adott nekik. Kiderült, hogy dr. Harczy Gábor a neve az öreg urnak, aki a szabadságharc alatt Kossuth orvosa volt és a vesztett háboru után ő is kivándorolt az emigránsokkal. Itt füvekből, gyökerekből készített nagy

keresletnek örvendő orvosságokat.

Lefekvéskor a fiuk észreveték, hogy a szobájuk tele van ilyen orvosságokkal. A csinyre mindig hajlamos fiuk szeme összevillant és — megértették egymást szó nélkül is. Kora hajnalban mindegyik a hóna alá kapott néhány üveget és kiosontak a házból . . .

Elmult vagy 10-15 esztendő és a csinytevő fiukból tekintélyes polgárok lettek. Az egyiket elnöknek választotta meg az egylete. Amikor közeledett Március 15., az elnök bejelentette, hogy ő tudja, nem megszire Toledotól él Kossuth orvosa, szép volna ha őt hívnák meg az ünnepség szónokának.

Ugy is lett, dr. Harczy Gábor feleségével együtt jelent meg az ünnepélyen. Beszéde közben megemlítette, hogy magyarokkal csak ritkán találkozott és elmondta, hogy pár évvel ez

előtt miként bánt el vele öt magyar legény, akiket ő vendégszeretet'el fogadott. Pirult az elnök ur szörnyen, de feszengett a helyén a toledoi üzleti és társadalmi élet néhány tekintélyes tagja is, akik nagyon örültek, amikor vége lett a szónoklatnak . . .

Másnap a gyárban nagy nevetéssel adták tovább a hirt egymásnak a magyarok. Mert ők bizony ráismertek a "tolvajokra" . . . Ott éltek közöttük, velük, és egyik-másik talán el is mesélte a csinytevést.

*

Az elnök urból idővel a rend éber őre lett, aki aranycsillagos egyenruhában vigyázott a toledoi polgárok vagyonára. Később pedig mint egyik nagy egyesületünk vezérembere fette nevét becsültté. De tekintélyes emberek lettek a többi "vándorlegények" is. Talán 1-2 még ma is él közülük és bizonyára ők fognak legjobban mulla'ni amikor e sorok eszükbe juttatják a csinyt, amit öt évtized már a feledés mohával fedett be . . .

MOLNÁR István

(Káldor Kálmán emlékezőse)

